

Fundusze Europejskie
dla Podlaskiego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik nr 3 do Regulaminu konkursu

Instrukcja Wypełniania Załączników

Program	Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027
Priorytet	IV. Przestrzeń społeczna wysokiej jakości
Działanie	4.1 Inwestycje w edukację
Typ	Inwestycje wspierające rozwój kompetencji w zakresie przemysłu 4.0.
Nabór	FEPD.04.01-IZ.00-001/24
Ogłoszenie naboru	26.02.2024 r.
Nabór wniosków	26.02.2024 r. od godz. 14:00 – 29.03.2024 r. do godz. 15:00
Sposób wyboru	Niekonkurencyjny

Białystok, luty 2024 r.

Spis treści

Spis treści.....	2
1. Studium wykonalności.....	3
1.1. Ogólna charakterystyka Wnioskodawcy.....	4
1.2. Analiza istniejącego otoczenia społeczno-gospodarczego.....	4
1.3. Definicja celów projektu	4
1.4. Identyfikacja projektu	4
1.5. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji.....	4
1.6. Analiza finansowa, w tym obliczenie wartości dofinansowania.....	5
1.7. Analiza kosztów i korzyści – Analiza ekonomiczna / Analiza efektywności kosztowej	6
1.8. Model finansowy	7
1.9. Analiza ryzyka i wrażliwości	7
1.10. Informacje dotyczące wykonalności technicznej projektu	8
1.11. Informacje dotyczące zasobów ludzkich i technicznych	8
1.12. Analiza ryzyka z uwzględnieniem:.....	8
1.13. Test pomocy publicznej	8
2. Dokumenty związane z przeprowadzeniem postępowania oceny oddziaływania na środowisko	8
3. Kosztorys	10
4. Potwierdzenie prawa do dysponowania gruntem lub obiektami – oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu	12
5. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT (jeżeli dotyczy).....	12
6. Dokumenty finansowe	13
7. Opinia pracodawców	13
8. Umowa o partnerstwie (jeżeli dotyczy).....	14
9. Inne (jeżeli dotyczy).....	14

Integralną częścią wniosku o dofinansowanie realizacji projektu ze środków EFRR w ramach FEdP 2021-2027 są załączniki, które służą do uzupełniania, uwiarygodniania bądź weryfikacji danych opisywanych we wniosku o dofinansowanie.

Instytucja Organizująca Nabór (ION) zastrzega sobie prawo do wezwania Wnioskodawcy do dostarczenia innych dokumentów niewymienionych w niniejszej Instrukcji pod warunkiem, że będą one niezbędne do oceny spełniania kryteriów wyboru projektów.

Sposób przygotowania załączników, w tym sposób ich podpisania opisano w Regulaminie wyboru projektów (Regulaminie).

Wszystkie załączniki oraz dołączone decyzje administracyjne (z wyłączeniem pozwolenia na budowę/zgłoszenia robót budowlanych, decyzji środowiskowych oraz indywidualnej interpretacji podatkowej w sprawie kwalifikowalności podatku VAT) powinny być **ważne na dzień składania wniosku o dofinansowanie** oraz faktycznego rozpoczęcia realizacji projektu (w szczególności dotyczy to projektów obejmujących roboty budowlane) oraz opatrzone adnotacją organu wydającego o ich ostateczności (jeżeli dotyczy). Oznacza to, że data sporządzenia dokumentu nie może być późniejsza niż złożenie wniosku o dofinansowanie. Dodatkowo, wprowadza się ograniczenia co do ważności dokumentu dla niektórych załączników – np. prawomocne pozwolenie na budowę/zgłoszenie robót budowlanych co do zasady nie może być starsze niż 3 lata, a kosztorys inwestorski może być sporządzony maksymalnie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

1. Studium wykonalności

Należy przedłożyć dokument w wersji elektronicznej w formacie PDF aktywnym (wydruk do pdf).

ION nie narzuca szablonu Studium wykonalności, a jedynie przedstawia minimalny zakres informacji, który jest niezbędny z punktu widzenia oceny projektu. W związku z tym, Wnioskodawca ma możliwość zastosowania indywidualnego podejścia w zależności od potrzeb i złożoności projektu. Należy unikać nadmiernego rozbudowywania opisów i podawania informacji zbędnych dla oceny wykonalności projektu. Informacje powinny być konkretne i jednoznaczne, a tam gdzie to możliwe, poparte danymi liczbowymi.

Dane zawarte w Studium wykonalności muszą odpowiadać stanowi faktycznemu. Należy zwrócić szczególną uwagę, aby informacje zawarte w dokumencie były spójne z zapisami zawartymi we wniosku o dofinansowanie oraz w pozostałych załącznikach. Dokumentacja, jako całość, powinna umożliwić dokonanie oceny w ramach obowiązujących kryteriów. Wnioskodawca ponosi pełną odpowiedzialność za informacje zawarte w składanych dokumentach.

Studium wykonalności musi być zgodne z wymogami Wytocznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027 – zwanych dalej Wytocznymi, obowiązujących w dniu ogłoszenia naboru wniosków (w tym w zakresie ogólnej metodyki przeprowadzania analizy, opisu założeń do analizy, wyboru metody w zależności od kategorii inwestycji, określenia nakładów inwestycyjnych, rozliczeń VAT, kosztów, przychodów

projektu i kalkulacji taryf, nakładów odtworzeniowych, wartości rezydualnej, ustalenia i uzasadnienia wartości wskaźników finansowej efektywności, trwałości finansowej.

Do Studium wykonalności należy załączyć obliczenia w formie arkusza kalkulacyjnego, które muszą umożliwiać weryfikację poprawności dokonanych wyliczeń (odblokowane formuły).

Uwzględniając postanowienia Wytycznych oraz kryteria wyboru projektów w ramach Działania 4.1 Inwestycje w edukację, Typ projektu: Inwestycje wspierające rozwój kompetencji w zakresie przemysłu 4.0.

Studium wykonalności powinno zawierać w szczególności następujące elementy:

1.1. Ogólna charakterystyka Wnioskodawcy

Podstawowe informacje dotyczące Wnioskodawcy, w tym formę organizacyjno-prawną podmiotu, opis działalności.

1.2. Analiza istniejącego otoczenia społeczno-gospodarczego

Opis uwarunkowań regionu istotnych z punktu widzenia projektu, aspektów instytucjonalnych, rozwojowych, planów, bieżącego wyposażenia w infrastrukturę i/lub świadczone usługi, inne informacje i dane statystyczne istotne z punktu widzenia lepszego przedstawienia kontekstu planowanego projektu. Zapisy należy ograniczyć do wskazania wyłącznie takich czynników, które mają faktyczny wpływ na realizację projektu.

1.3. Definicja celów projektu

Zdefiniowanie celów jest niezbędnym etapem służącym identyfikacji i analizie projektu. Stanowi ono punkt wyjścia do przeprowadzenia jakiegokolwiek oceny inwestycji (Wytyczne – Rozdział 3).

1.4. Identyfikacja projektu

Identyfikacja projektu musi zawierać zwięzłą i jednoznaczną informację na temat całościowej koncepcji i logicznych ram projektu (Wytyczne – Rozdział 4).

1.5. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji

Należy przedstawić analizę wykonalności, analizę popytu oraz analizę opcji (rozwiązań alternatywnych). Na Wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze spośród wszelkich możliwych rozwiązań (Wytyczne – Rozdział 5).

Analiza powinna jednoznacznie potwierdzać, że:

- dokonano identyfikacji (w tym określenia rodzaju podejmowanych działań, oszacowania nakładów inwestycyjnych, przychodów, kosztów, planowanych do osiągnięcia celów), porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych;
- wariant wybrany do realizacji, zgodnie z art. 73 ust. 2 lit. c) Rozporządzenia UE nr 2021/1060, odzwierciedla najkorzystniejszą relację między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami.

Analizę opcji należy przeprowadzić w dwóch etapach (analiza strategiczna i analiza rozwiązań technologicznych). Nie dopuszcza się uproszczonej analizy, o której mowa w pkt. 6) Rozdziału 5 Wytucznych.

Przeprowadzając analizę popytu Wnioskodawca powinien zbadać i przedstawić diagnozę potrzeb, stanowiącą obowiązkowy element Studium wykonalności. Analiza powinna być przeprowadzona w oparciu o dostępne opracowania i dokumenty, w tym „Prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, część III dot. województwa podlaskiego”¹, W Diagnozie potrzeb należy uwzględnić:

- zapotrzebowanie na wyposażenie, doposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne. Diagnoza w tym zakresie powinna obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia, rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego;
- trendy demograficzne zachodzące w danym obszarze; natomiast realizacja projektu ma zapewnić równowagę pomiędzy lepszym dostępem do edukacji a długoterminową opłacalnością inwestycji;
- rzeczywiste potrzeby regionalnego i lokalnych rynków pracy pod kątem zapotrzebowania na konkretny zawód, jak i konkretnych umiejętności;
- wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza wraz z oceną stanu posiadanej infrastruktury, w szczególności wyposażenia posiadanych pracowni/warsztatów, w odniesieniu do wymagań rynków pracy oraz rekomendacji instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego;
- specjalne potrzeby edukacyjne uczniów;
- dostęp do infrastruktury poza godzinami lekcyjnymi w celu prowadzenia działalności pozaszkolnej;
- kompetencje kadry szkoleniowej;
- wykorzystanie infrastruktury po zakończeniu projektu, w tym realizację nowych działań finansowanych z publicznych środków np. EFS+.

Analiza powinna potwierdzić, iż projekt przyczynia się do osiągnięcia celu EFS + określonego w CS 4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

1.6. Analiza finansowa, w tym obliczenie wartości dofinansowania

Należy przedstawić analizę finansową, w tym obliczenia wartości dofinansowania – w oparciu o metodę DCF (zdyskontowane przepływy pieniężne – discounted cash flows). Należy w sposób opisowy zaprezentować podstawowe informacje stanowiące podstawę przeprowadzenia analizy, której metodologię zaprezentowano w Wytucznych (Wytuczne - Podrozdział 6.4).

---

¹ Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 stycznia 2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. z 2023 r. poz. 145) lub aktualny na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie

W przypadku projektu partnerskiego należy przedstawić analizę skonsolidowaną, tj. przeprowadzenie analizy dla projektu oddzielnie dla każdego z Partnerów, a następnie sporządzenie analizy skonsolidowanej (tzn. ujęcie przepływów wcześniej wyliczonych dla podmiotów zaangażowanych w realizację projektu i wyeliminowanie wzajemnych rozliczeń między nimi związanych z realizacją projektu). Na potrzeby dalszych analiz należy wykorzystać wyniki analizy skonsolidowanej.

Całkowity koszt projektu nie obejmuje ewentualnych rezerw na nieprzewidziane wydatki. Analizę finansową przeprowadza się w cenach stałych. Nie dopuszcza się analizy w oparciu o ceny bieżące.

W zależności od kategorii inwestycji – należy wskazać wybraną metodę podając jednocześnie uzasadnienie wyboru.

W analizie finansowej wartość rezydualna określana jest w oparciu o bieżącą wartość netto przepływów pieniężnych, wygenerowanych przez projekt w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), następujących po zakończeniu okresu odniesienia.

Okres odniesienia (horyzont czasowy inwestycji) dla poszczególnych sektorów wynosi:

- Infrastruktura przeciwpowodziowa – 30 lat,
- Transport – 30 lat,
- Infrastruktura wodno–kanalizacyjna – 30 lat,
- Cyfryzacja – 15 lat,
- Systemy ratownictwa – 15 lat,
- Pozostałe sektory – 15 lat.

Wysokość taryf ustalających ceny za towary lub usługi zapewniane przez dany projekt jest, obok popytu, głównym czynnikiem pozwalającym określić poziom przychodów, jakie będą generowane w fazie operacyjnej (Wytyczne – Podrozdział 6.6)

Ustalenie wartości wskaźników finansowej efektywności projektu dokonywane jest na podstawie przepływów pieniężnych określonych przy zastosowaniu metody standardowej bądź złożonej (Wytyczne – Podrozdział 6.5 oraz 6.7).

Dla wszystkich projektów inwestycyjnych należy wyliczyć wskaźniki, tj. FNPV/C i FRR/C oraz FNPV/K i FRR/K.

Wnioskodawca powinien wykazać, iż dysponuje niezbędnymi zasobami, aby pokryć koszty eksploatacji i utrzymania inwestycji realizowanej w ramach projektu zarówno na etapie inwestycyjnym, jak i operacyjnym (Wytyczne – Podrozdział 6.8).

1.7. Analiza kosztów i korzyści – Analiza ekonomiczna / Analiza efektywności kosztowej

Należy przedstawić analizę ekonomiczną, czyli pełną formę analizy kosztów i korzyści. Szczegółowe wskazania co do metodyki analizy znajdują się w Wytycznych (Wytyczne – Podrozdział 7.1).

Ponadto należy wykonać analizę efektywności kosztowej jako element uzupełniający do analizy ekonomicznej (Wytyczne – Podrozdział 7.2).

W przypadku analizy ekonomicznej wartość rezydualna określana jest w oparciu o bieżącą wartość netto przepływów ekonomicznych, wygenerowanych przez projekt w pozostałych

latach jego trwania (życia ekonomicznego), następujących po zakończeniu okresu odniesienia.

Analizę ekonomiczną przeprowadza się w cenach stałych. Nie dopuszcza się analizy w oparciu o ceny bieżące.

Szczegółowe wskazania co do metodyki analizy znajdują się w Wytycznych, Rozdział 7.

1.8. Model finansowy

Jest integralnym i obligatoryjnym elementem Studium wykonalności i zawiera niezbędne elementy prognozy finansowej (w zależności od specyfiki operacji) projektu. Powinien być przygotowany w układzie „Wnioskodawca z Projektem” i oddzielnie „Projekt”. Powinien on zawierać co najmniej następujące tabele: Dane Firmy, Model Sprzedaży, Koszty Operacyjne, Zatrudnienie, Płace, Pozostałe Przychody/Koszty Operacyjne, Plan Inwestycyjny, Finansowanie, Sprawozdania Finansowe, NPV Kalkulacja (nie dotyczy projektów objętych pomocą publiczną), Podatek Dochodowy, Dodatkowe Kalkulacje. Dane dotyczące okresów historycznych powinny być zgodne z rzeczywistymi wielkościami wynikającymi ze sprawozdań finansowych, natomiast dane prognozowane powinny się opierać na założeniach realnych uwzględniających specyfikę projektu.

W przypadku ujęcia podatku VAT jako niekwalifikowalnego, należy go uwzględnić w Modelu finansowym oraz w budżecie projektu.

Co do zasady dla projektu wymagającego dofinansowania z funduszy UE wskaźnik FNPV/C powinien mieć wartość ujemną, a FRR/C – niższą od stopy dyskontowej użytej w analizie finansowej. Taka wartość wskaźników oznacza, że bieżąca wartość przyszłych przychodów nie pokrywa bieżącej wartości kosztów projektu. Jednakże, zgodnie z Wytyczne dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027, odstępstwo od tej zasady może wynikać ze specyfiki projektu.

Analiza powinna zostać przeprowadzona dla przedziału czasowego:

- od trzech pełnych lat poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,
- okres realizacji projektu,
- okres odniesienia (zgodnie ze wskazaniem w pkt 1.6).

1.9. Analiza ryzyka i wrażliwości

Ocena ryzyka (również w okresie trwałości) wymaga przeprowadzenia jakościowej analizy ryzyka oraz analizy wrażliwości. Analiza wrażliwości ma na celu wskazanie, jak zmiany w wartościach zmiennych krytycznych projektu wpłyną na wyniki analiz przeprowadzonych dla projektu, a w szczególności na wartość wskaźników efektywności finansowej i ekonomicznej projektu (w szczególności FNPV/C, FNPV/K oraz ENPV) oraz trwałość finansową. Analizy wrażliwości dokonuje się poprzez identyfikację zmiennych krytycznych, w drodze zmiany pojedynczych zmiennych o określoną procentowo wartość i obserwowanie występujących w rezultacie wahań w finansowych i ekonomicznych wskaźnikach efektywności oraz trwałości finansowej.

Zmienne poddane analizie w ramach analizy wrażliwości mogą zostać dobrane przez Wnioskodawcę w sposób odpowiadający specyfice projektu, sektora, beneficjenta/operatora. Jakościowa analiza ryzyka obejmować powinna opis sposobu zdefiniowania kategorii prawdopodobieństwa oraz wskazania, po której stronie znajduje się ryzyko.

Szczegółowe wskazania co do metodyki analizy znajdują się w Wytycznych, Rozdział 8.

1.10. Informacje dotyczące wykonalności technicznej projektu

Wnioskodawca powinien udowodnić, że projekt jest wykonalny technicznie. Należy wyjaśnić czy jest gotowy do realizacji; czy występują przeszkody natury prawnej lub technicznej, które mogą spowodować niemożność jego realizacji. Wskazać należy stopień przygotowania projektu pod względem administracyjnym w zakresie uzyskanych lub planowanych do uzyskania niezbędnych zezwoleń (np. pozwolenie na budowę, ocena oddziaływania na środowisko, pozwolenie wodno-prawne). W przypadku, gdy Wnioskodawca nie posiada jeszcze wszystkich niezbędnych decyzji, pozwoleń i praw własności powinien w sposób wiarygodny opisać i uzasadnić we wniosku o dofinansowanie z jakich powodów wystąpiły opóźnienia oraz podać termin uzyskania przedmiotowych dokumentów. Należy również przedstawić informację, czy w projekcie przewidziano rozwiązania dostosowujące infrastrukturę do skutków zmian klimatu np. w szczególności zagrożenie powodzią i sposób zarządzania tym ryzykiem; obszaru objętego analizą (np. gminy, powiatu).

1.11. Informacje dotyczące zasobów ludzkich i technicznych

Należy przedstawić wykaz zasobów ludzkich i technicznych niezbędnych do prawidłowej realizacji i wdrożenia przedmiotowego projektu - zarówno posiadanych, jak i planowanych do pozyskania. W przypadku konieczności zaangażowania nowych zasobów ludzkich/ technicznych należy przedstawić zakres wymaganych/ pożądanых kwalifikacji/ rodzaju wyposażenia oraz sposób ich pozyskania.

1.12. Analiza ryzyka z uwzględnieniem:

- informacji na temat możliwych do przewidzenia negatywnych sytuacji/zdarzeń leżących poza bezpośrednim wpływem Wnioskodawcy zidentyfikowanych dla projektu w każdym z obszarów (ryzyko naukowe/technologiczne, biznesowe, finansowe, administracyjne i prawne);
- faktycznego oszacowania ryzyka poprzez przypisanie go do jednej z trzech kategorii prawdopodobieństwa: niskiego, średniego, wysokiego; w przypadku występowania wysokiego ryzyka niepowodzenia danego przedsięwzięcia należy szczegółowo opisać zasadność realizacji projektu, mimo jego występowania, a także wskazać, przy wystąpieniu jakiego negatywnego zjawiska zasadne będzie przerwanie projektu;
- planu zarządzania ryzykiem poprzez wskazanie, jakie okoliczności przyczyniłyby się do wystąpienia takiej sytuacji i sposób, w jaki Wnioskodawca zamierza reagować na wystąpienie zakładanych ryzyk w celu ich minimalizowania oraz zapobiegania.

1.13. Test pomocy publicznej

Wnioskodawca powinien przeprowadzić test pomocy publicznej wraz ze szczegółowym uzasadnieniem przeprowadzonej analizy, przy uwzględnieniu zapisów Regulaminu wyboru projektów w tym zakresie.

2. Dokumenty związane z przeprowadzeniem postępowania oceny oddziaływania na środowisko

Załącznik pn. Formularz w zakresie oceny oddziaływania na środowisko jest dokumentem obowiązkowym dla wszystkich Wnioskodawców. Informacje w nim zawarte powinny odnosić się do całego zakresu rzeczowego projektu. Zakres informacji wymagany do prawidłowego sporządzenia formularza określono w udostępnionym wzorze.

W odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących oddziaływać na obszar Natura 2000 należy dołączyć dokumenty potwierdzające prawidłowość przeprowadzonych procedur związanych z ocenami oddziaływania na środowisko/obszary Natura 2000. Przy kwalifikacji projektu należy uwzględnić faktyczny zakres przedsięwzięcia.

Wnioskodawca, stosownie do zakresu przedsięwzięcia, zobowiązany jest do przedłożenia:

a) **Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**

Dokument wymagany wyłącznie w przypadku, gdy projekt stanowi przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, według kwalifikacji dokonanej w świetle rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* lub ewentualnie na podstawie stosownego rozporządzenia obowiązującego we wcześniejszym stanie prawnym. Decyzja winna zostać opatrzona klauzulą potwierdzającą ostateczność dokumentu w postępowaniu administracyjnym.

b) **Opinii/postanowień organów biorących udział w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**

Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. W przypadku gdy w toku postępowania administracyjnego przeprowadzono ponowną ocenę oddziaływania na środowisko lub ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 niezbędne jest dołączenie wszystkich opinii i uzgodnień organów.

c) **Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko** (wraz z ewentualnymi uzupełnieniami) lub streszczenie w języku niespecjalistycznym, gdy odpowiada ono wymaganiom ustawowym.

Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W przypadku gdy w postępowaniu z oceną oddziaływania na środowisko przeprowadzono także ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 (zgodnie z art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej) należy załączyć pełną wersję raportu lub rozdziały raportu związane z oceną wskazaną w art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej.

Natomiast w przypadku gdy ocena oddziaływania na obszary Natura 2000 została przeprowadzona w ramach innej decyzji administracyjnej niezbędne jest dołączenie raportu.

d) **Karty informacyjnej przedsięwzięcia wraz z ewentualnymi uzupełnieniami.**

Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

e) **Obwieszczenia** – dokument potwierdzający podanie do publicznej wiadomości stosownych informacji wymaganych na podstawie art. 85 ust. 3 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (ustawa OOŚ), w związku z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

f) **Deklaracji organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000**

Uwzględniając rekomendacje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, ION informuje, iż Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 wraz z mapą lokalizującą projekt i obszar/y Natura 2000 nie jest wymagana dla następujących przedsięwzięć:

- projektów nieinfrastrukturalnych,
- kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych na budynkach,
- powietrznych pompy ciepła,
- prac związanych z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach,
- przedsięwzięć, dla których przeprowadzono ocenę oddziaływania na obszar NATURA 2000 w ramach decyzji środowiskowej oraz przedsięwzięcia, dla których przeprowadzona została ocena oddziaływania na obszar NATURA 2000 w myśl art. 98 ustawy OOŚ,

oraz następujących przedsięwzięć położonych poza obszarami NATURA 2000:

- wszelkie prace konserwatorskie i restauratorskie prowadzone wewnątrz i na zewnątrz budynków,
- przebudowa obiektów, mieszczących się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowa, przebudowa układu wewnętrznego pomieszczeń),
- energooszczędne oświetlenie ulic i dróg,
- termomodernizacja budynków,
- obiekty małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych.

g) **Deklaracji właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną**

Uzyskanie dokumentu potwierdzającego zgodność inwestycji lub działania z celami środowiskowymi, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 i w art. 61 ustawy Prawo wodne, możliwe jest w zakresie określonym ustawą Prawo wodne, w zależności od rodzaju zamierzenia oraz rodzaju środków i funduszy, o które będzie się ubiegał zainteresowany podmiot:

- po wydaniu oceny wodnoprawnej, o której mowa w art. 430, art. 431 i art. 434 ust. 1, lub po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub decyzji, przed wydaniem której jest przeprowadzana ponowna ocena oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 428 ustawy Prawo wodne, na wniosek podmiotu planującego realizację inwestycji lub działania, sporządza się deklarację zgodności, potwierdzającą zgodność inwestycji lub działań z celami środowiskowymi.
- dla inwestycji i działań, które nie przechodziły procedury oceny wodnoprawnej, a które są projektami dużymi w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, których całkowite koszty kwalifikowalne przekraczają kwoty wskazane w art. 100 tego rozporządzenia.

3. Kosztorys

Kosztorys jest obowiązkowym załącznikiem dla każdego rodzaju inwestycji i ma na celu potwierdzenie racjonalności zaplanowanych wydatków w projekcie. Kosztorys powinien w sposób jasny, szczegółowy i aktualny prezentować wszystkie pozycje kosztowe znajdujące się w budżecie (np. nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, roboty budowlane, usługi, itp.).

Metodologia powinna:

- szczegółowo określać grupy i rodzaje wydatków,
- pokazywać dokładny sposób kalkulacji poszczególnych pozycji,
- ściśle korespondować z charakterystyką projektu opisaną we wniosku o dofinansowanie.

Aby usprawnić proces rozliczania projektów, zaleca się, by kategorie wydatków w budżecie projektu we wniosku o dofinansowanie były pogrupowane adekwatnie do liczby ogłaszanych postępowań przetargowych oraz postępowań w sprawie wyboru wykonawców/dostawców.

Uszczegółowienie kategorii wydatków powinno wynikać z kosztorysu albo dodatkowego załącznika dołączonego do dokumentacji aplikacyjnej (np. w formie tabelarycznej).

W przypadku nabycia środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych i usług należy wskazać co najmniej następujące informacje:

- nazwa pozycji wraz z przypisaniem do środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych/usług,
- specyfikacja techniczna, w tym proponowany typ, model, parametry techniczne,
- jednostka miary i ilość,
- wartość netto,
- podatek VAT,
- wartość brutto,
- metodologia oszacowania wydatków (np. w przypadku WNiP metodologia powinna obejmować wartość poniesionych nakładów na wytworzenie WNiP, w tym cenę jednej roboczogodziny i ilość roboczogodzin; w przypadku usług należy oszacować wartość poszczególnych etapów planowanych prac z uwzględnieniem czasu i ceny jednostkowej).

W przypadku, **gdy projekt obejmuje roboty budowlane, na które wymagane jest pozwolenie na budowę**, Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić kosztorys inwestorski zawierający wszystkie planowane wydatki związane z robotami budowlanymi, do którego można wykorzystać zapisy *Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*.

Sporządzając kosztorys **dla inwestycji prowadzonej na podstawie zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych**, z załącznika powinny wynikać wszystkie pozycje kosztowe znajdujące się w budżecie. Dopuszcza się możliwość złożenia niniejszego załącznika w formie uproszczonej (np. tabelarycznej, zestawienia), z którego jednoznacznie będą wynikać zaprezentowane koszty w sposób jasny, szczegółowy i aktualny **uwzględniający nie tylko ilości, ale również ceny jednostkowe poszczególnych wydatków**.

Za aktualny należy uznać kosztorys **sporządzony maksymalnie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie**.

W przypadku, **gdy prace budowlane zostały już rozpoczęte, a Wnioskodawca dokonał wyboru wykonawcy**, za właściwe uznaje się dostarczenie kosztorysu ofertowego, który będzie potwierdzeniem faktycznych wartości zaprezentowanych w budżecie projektu.

Wnioskodawca zobowiązany jest do szczegółowego zaprezentowania wydatków zarówno co do zakresu rzeczowego, jak i finansowego, co będzie podlegać ocenie w ramach kryterium

dotyczącego kwalifikowalności wydatków co do ich precyzyjności, identyfikowalności, racjonalności oraz niezbędności.

W sytuacji, gdy pozycje w kosztorysie nie są spójne z wykazanymi w budżecie projektu we wniosku o dofinansowanie, co do ich poziomu szczegółowości, Wnioskodawca zobowiązany jest do ich jednoznacznego przyporządkowania i pogrupowania (np. w formie dodatkowego zestawienia/tabeli).

W celu potwierdzenia racjonalności oszacowanego wydatku Wnioskodawca zobowiązany jest do potwierdzenia prawidłowości zadeklarowanych wartości, np. poprzez dostarczenie dokumentacji z przeprowadzonej analizy rynku pozyskanej w trakcie wyboru rozwiązań przyjętych w projekcie w postaci pozyskanych ofert/wycen (nie dotyczy robót budowlanych, dla których wymaga się przedłożenia kosztorysu inwestorskiego) nie starszych niż 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie.

4. Potwierdzenie prawa do dysponowania gruntem lub obiektami – oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu

W ramach FEoP 2021-2027 o dofinansowanie mogą ubiegać się projekty realizowane na terenie/w obiekcie, do którego Wnioskodawca posiada prawo dysponowania. W związku z powyższym należy przedłożyć Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu. Z wypełnionego oświadczenia powinno wynikać na jakiej podstawie Wnioskodawca dysponuje nieruchomością. Nie ma obowiązku dołączania wypisów z ksiąg wieczystych, lecz zalecane jest wskazanie numeru księgi wieczystej, jeżeli jest prowadzona.

W przypadku dysponowania nieruchomością na podstawie umowy dzierżawy, najmu, użyczenia, trwałego zarządu itp., termin obowiązywania powinien obejmować co najmniej okres realizacji projektu oraz trwałości. Należy dołączyć kopię umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem. W przypadku współwłasności nieruchomości, należy dołączyć pisemne oświadczenie współwłaściciela nieruchomości o wyrażeniu zgody na realizację przedmiotowego projektu.

W przypadku robót budowlanych wymagających jedynie czasowego zajęcia terenu, nie będącego własnością Wnioskodawcy, należy dołączyć dokumenty potwierdzające uzyskanie zgody właścicieli gruntów na czasowe zajęcie terenu.

Należy mieć na uwadze, że *Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu* składane jest pod odpowiedzialnością karną.

Wzór *Oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu* stanowi załącznik do *Regulaminu wyboru projektów*.

W przypadku projektu partnerskiego załącznik jest obowiązkowy dla każdego Partnera.

5. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT (jeżeli dotyczy)

W przypadku, gdy Wnioskodawca/Partner nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT i wskazuje we wniosku o dofinansowanie projektu wydatki wraz z tym podatkiem jako kwalifikowalne, zobowiązany jest do przedłożenia stosownego oświadczenia. W sytuacji, gdy zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku, Wnioskodawca/Partner, zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej w ramach projektu części poniesionego podatku VAT.

Podatek VAT należy kwalifikować jedynie w przypadkach, które nie budzą najmniejszych wątpliwości prawnych i w których nie istnieje żadna potencjalna możliwość odzyskania tego podatku, bez względu na możliwy prawnie model realizacji projektu.

Dodatkowo, w celu potwierdzenia wiarygodności przedstawionej deklaracji, zalecany załącznikiem na etapie aplikowania jest indywidualna interpretacja Krajowej Informacji Skarbowej wydana w przedmiotowym zakresie. Jednakże w przypadku nieprzedłożenia przedmiotowej opinii do dokumentacji aplikacyjnej Wnioskodawca jest zobowiązany przedłożyć ją na moment rozliczania projektu, z zastrzeżeniem, że do momentu dostarczenia opinii, VAT nie będzie podlegał refundacji. Ewentualna ponowna kwalifikacja podatku VAT będzie możliwa po dostarczeniu stosownej opinii.

W przypadku zmiany pierwotnego stanowiska zaprezentowanego w dokumentacji aplikacyjnej, IZ FEoP uwzględni stan faktyczny określony w indywidualnej interpretacji. Wprowadzona zmiana nie może prowadzić jednak do zakwalifikowania podatku VAT pierwotnie wykazanego jako niekwalifikowalny, a tym samym zwiększenia kwoty dofinansowania. Oczywiście w sytuacji, gdy opinia Izby będzie niekorzystna dla Wnioskodawcy tj. gdy podatek VAT będzie możliwy do odzyskania, Wnioskodawca zostanie wezwany do skorygowania budżetu poprzez przesunięcie wartości podatku VAT do kosztów niekwalifikowalnych.

Interpretacji indywidualnej nie muszą przedkładać Wnioskodawcy, którzy są zwolnieni przedmiotowo i podmiotowo z obowiązku rozliczania VAT, nie ubiegają się o rozliczanie podatku VAT w ramach kosztów kwalifikowalnych lub dostarczyli interpretację na etapie aplikowania.

Wzór Oświadczenia stanowi załącznik do Regulaminu wyboru projektów.

W przypadku projektu partnerskiego załącznik jest obowiązkowy dla każdego Partnera.

6. Dokumenty finansowe

Jednostki samorządu terytorialnego załączają opinię składu orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok poprzedni. Jeżeli jst nie posiada jeszcze opinii RIO za rok poprzedni, składa oświadczenie o niezwłocznym dostarczeniu dokumentu po jego otrzymaniu, nie później jednak niż przed podpisaniem umowy.

W przypadku realizacji projektu z udziałem partnerów, dokumenty finansowe, do sporządzania, których zobowiązana jest dana jednostka, powinny być dołączone przez każdy z podmiotów.

W przypadku, gdy dokumenty finansowe podlegają obowiązkowemu upublicznieniu, możliwe jest jedynie wskazanie odniesień do dokumentów w formie linków (w Studium wykonalności).

W przypadku projektu partnerskiego załącznik jest obowiązkowy dla każdego Partnera.

7. Opinia pracodawców

W sytuacji, gdy dany zawód (czy też zawody) nie został uwzględniony w Barometrze jako deficytowy lub zrównoważony lub nie został uwzględniony we wskazanej powyżej prognozie, należy przedstawić opinię pracodawców z danej branży (ew. od związku/organizacji np.

Cechy Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości) potwierdzającą zapotrzebowanie na dany profil kształcenia².

W każdym przypadku, Wnioskodawca zobowiązany należy dostarczyć opinię od związku/organizacji pracodawców np. Cechy Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości (ew. od co najmniej dwóch pracodawców danej branży) w zakresie dostosowania inwestycji, w tym w odniesieniu do zakupywanego w ramach projektu sprzętu czy wyposażenia, do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej.

8. Umowa o partnerstwie (jeżeli dotyczy)

W przypadku projektu realizowanego w partnerstwie, dokument ten jest obligatoryjny i niezbędny w celu dokonania oceny projektu. Umowa między Partnerami powinna w szczególności określać przedmiot umowy, prawa i obowiązki stron, zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, w tym zakres realizowanych przez nich zadań, partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu, sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu, umożliwiające określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów, sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązywania się stron z umowy.

9. Inne (jeżeli dotyczy)

Wnioskodawca ma również możliwość dołączenia innych dokumentów niewymaganych niniejszą *Instrukcją*, które pozwolą na przedstawienie pełnej koncepcji projektu.

---

² Niezgodność w zakresie nazewnictwa danego zawodu pomiędzy Barometrem zawodów a rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 622 z późn. zm.) lub Rozporządzeniem Ministra edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zasad kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 316 z późn. zm.) lub Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 717 z późn. zm.) nie skutkuje obowiązkiem uzyskania opinii, o której mowa w przedmiotowym kryterium pod warunkiem, że nazwy określone w ww. dokumentach w sposób jednoznaczny wskazują na to, że dotyczą tego samego zawodu. W takim przypadku w dokumentach aplikacyjnych projektu Wnioskodawca jest zobowiązany do zamieszczenia stosownego wyjaśnienia.